

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Onderzoek en
Wetenschapsbeleid**

Van
5.1.2.e

Datum
29 maart 2023

Referentie
37600262

Bijlagen

nota

Nationaal Centrum voor Wetenschapscommunicatie:
organisatievorm

Aanleiding

De kwartiermakers Alex Verkade en Ionica Smeets overhandigen u op 12 april hun adviesrapport voor het Nationaal Expertisecentrum Wetenschap & Samenleving (NEWS). Voor de opvolging van het advies hebben wij u op 21 maart jl. mondeling bijgepraat. Naar aanleiding daarvan is in deze nota een aantal zaken beschreven aangaande de organisatievorm. U wordt gevraagd het advies voor een onafhankelijke stichting over te nemen met een aantal aanvullende maatregelen zodat het succesvol realiseren van de doelstellingen van het centrum zoveel mogelijk geborgd wordt. Dit wordt opgenomen in de Kamerbrief die u op 12 april naar de Kamer zal versturen.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- het advies van de kwartiermakers over het op te richten centrum over te nemen aangaande de inhoudelijke doelstellingen, doelgroep en activiteiten;
- het advies over te nemen het centrum onder te brengen bij een onafhankelijke, nog op te richten, stichting;
- met het oog op het succesvol realiseren van de doelen van het centrum in de governance van de stichting en via de subsidievoorwaarden actief draagvlak en commitment van de sector te organiseren.

Kernpunten

- De kwartiermakers schetsen in hun adviesrapport de contouren voor het centrum met als doelstelling: Het bevorderen van wetenschapscommunicatie als een gelijkwaardige dialoog tussen wetenschap en samenleving. Het centrum richt zich op uitvoerders, onderzoekers en beleidsmakers op het gebied van wetenschapscommunicatie.
- Voor het succesvol realiseren van de doelen van het centrum, adviseren de kwartiermakers een combinatie van enerzijds een onafhankelijke positionering van het centrum en anderzijds het blijvend organiseren van draagvlak in een versnipperd veld. In hun zoektocht naar een organisatievorm waarin deze elementen geborgd zijn, concluderen zij dat een onafhankelijke stichting de beste oplossing is. Hiermee wijken zij af van het verzoek om het centrum bij een bestaande organisatie onder te brengen.
- U heeft aangegeven de voorgestelde onafhankelijke positionering een goed idee te vinden met het oog op impact van het centrum. Daarbij gaf u als aandachtspunt mee dat dit kan leiden tot een centrum dat teveel los komt te staan van het veld en daarmee impact en toekomstperspectief na 2031 mist.

- De kwartiermakers beargumenteren overtuigend dat het volledig onderbrengen binnen bestaande organisaties een rem kan zijn voor draagvlak en slagkracht en daarmee de impact en het succes van het centrum.
- Daarom wordt u geadviseerd mee te gaan in het advies van de kwartiermakers voor een onafhankelijke positionering in de vorm van een stichting, maar daar een aantal randvoorwaarden aan toe te voegen voor de borging van commitment en draagvlak van sectororganisaties, waaronder:
 - het borgen van commitment van partijen in de adviesraad (circa 20-30 personen) door middel van een intentieverklaring;
 - het opnemen van concrete evaluatieafspraken (frequentie en evaluatieaspecten) in de randvoorwaarden van de subsidie. Hierbij wordt ook als randvoorwaarde opgenomen dat de stichting de onafhankelijke positie heeft geborgd in de statuten;
 - het samenstellen van het bestuur op basis van statuur, invloed, hart voor wetenschap en samenleving en verbinding met het veld.
- De Rijksoverheid is gebonden aan het zogeheten stichtingenkader. Na uw akkoord zal OCW contact zoeken met FIN voor de vervolgstappen om de oprichting van de stichting door het veld mogelijk te maken.
- De keuze om het centrum onder te brengen in een nieuwe stichting heeft tot gevolg dat dit moet worden voorgelegd bij FIN en de Algemene Rekenkamer. Dit proces kost enkele maanden en heeft daarmee consequenties voor de doorlooptijd.

Toelichting

- Het veld van wetenschapscommunicatie is versnipperd en wordt uitgevoerd door vele partijen, waaronder ook kleine partijen en zzp'ers. Dat is de kracht van de sector, maar deze versnippering is ook een belangrijke reden voor de oprichting van het centrum.
- Het risico bestaat dat kleine partijen minder tot hun recht komen in een organisatie waar de grote partijen het voor het zeggen hebben.
- Uit een brede veldverkenning onder meer dan 400 personen blijkt dat een onafhankelijke stichting kan rekenen op sterk draagvlak vanuit het veld.
- Het onderbrengen van het centrum bij een bestaande organisatie heeft dat sterke draagvlak volgens de kwartiermakers niet.
- Andere opties die we hebben verkend zijn (1) het onderbrengen van het centrum bij een bestaande organisatie, (2) een andere organisatie te vragen een stichting op te richten en (3) een scenario waarin in de op te richten stichting alle veldpartijen een plek krijgen in het bestuur.
- Voor al deze opties geldt dat deze op minder draagvlak kunnen rekenen en tot gevolg kunnen hebben dat de deelbelangen van organisaties de agenda gaan bepalen, in plaats van de inhoudelijke behoeftes uit de wetenschapscommunicatiesector. Hiermee wordt de kans op succes van het centrum verkleind.

Datum
29 maart 2023

- Uit een verkenning van buitenlandse initiatieven blijkt dat de centra die zich richten op het gehele veld en niet op een deel van de sector, onafhankelijk zijn, zoals Wissenschaft im Dialog en Vetenskap & Allmanhet.
- In Nederland is gebleken dat het onderbrengen van initiatieven op het vlak van wetenschapscommunicatie bij bestaande organisaties, geen garantie is voor continuïteit (Gewaardeerd! en Samenweten, beide ingebed bij KNAW).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden